

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
Deres ref.: 18/562

12.6.2014

Sjøveien videre – forslag til ny havne- og farvannsløv

Norsk Forening for Fartøyvern takker for muligheten til å komme med høringssvar i forbindelse med forslag til ny havne- og farvannsløv. Vi som representerer kystkultur og fartøyvern hadde imidlertid håpet at våre innspill i forkant hadde blitt tatt hensyn til. Vi ser flere farer for den vernete og fredete flåten ved utvalgets forslag.

Norsk Forening for Fartøyvern mener det må legges bedre til rette for å ta vare på våre flytende kulturminner. For oss er følgende viktig:

- Det må være plikt for havner å registrere, ta hensyn til og bevare faste kulturminner i havnen og legge til rette for flytende kulturminner.
- Havnekapitalen må derfor ikke benyttes til andre formål før havnevirksomheten er sikret, herunder drift, vedlikehold, utbedring, utbygging og ikke minst **flytende kulturminner**. Aller helst ønsker vi oss at hele utbytteoverskuddet kommer havnen til gode for å styrke havnevirksomheten ytterligere, inklusiv kulturminner.
- Fartøy som er vernet eller fredet av Riksantikvaren må bli unntatt avgift på alle avgiftspliktige havnefasiliteter.

Det er viktig med forståelse for fartøyvern og kystkultur i kommunene for å sikre at vernede fartøy blir tatt vare på. Vernede og fredete fartøy eksisterer ikke for å ha inntjening, de skal være til glede for alle i samfunnet og de bidrar til at folk trekkes ned til havnen for å oppleve fartøyene.

Det er også viktig med forståelse for det frivillige arbeidet og at det legges til rette for dette med blant annet, som nevnt, gratis havnefasiliteter. Frivillighet betyr mye både for lokalsamfunnet, for den enkelte og for bevaringen av flytende kulturminner.

Å måtte betale dyrt for ulike havnefasiliteter, ikke ha rett på kai plass og generelt dårlige rammevilkår bidrar ikke til å styrke det lokale frivillige arbeidet i fartøyvernet, men å svekke det, noe også Riksantikvaren påpeker i Nasjonal verneplan for fartøy. Rett til havnefasiliteter (kai plass, skur på land, tekniske fasiliteter) er helt avgjørende for om frivillige krefter makter å verne om vår flytende kulturarv, sier Riksantikvaren.

2.3 kommunale havners kapitalforvaltning. s. 16

Norsk Forening for Fartøyvern vil nevne spesielt punkt 2.3. I høringsforslaget. Her gir nytt forslag kommunale eiere mulighet til å ta ut utbytte fra overskuddet i havnevirksomheten og bruke på andre formål.

Dette ønsker vi å advare mot. Havnen kan fort bli et foretak hvis formål kun er å tjene penger. De verneverdige båtene kan bli fortrenget til fordel for store cruiseskip og/eller til fordel for flytebrygger for fritidsbåter, slik vi ser i Tvedestrand havn hvor fartøyvernerne mener at næringsliv blir prioritert fremfor kystkultur: <http://norsk-fartoyvern.no/2018/06/tvedestrand-prioriterer-naeringsliv-fremfor-kystkultur/>

At kommunale eiere nå får denne muligheten henger sammen med at hensynet til kommunalt selvstyre er vektlagt. Dette forslaget gir kommunene reell innflytelse på de områdene hvor kommunen har interesser, noe som er forståelig. Dermed er det også svært viktig med et større fokus på nettopp at de kommunale eierne må være sitt sektoransvar bevisst i forhold til kulturminner og at de må:

- verne om vår flytende kulturarv
- bedre tilgjengeligheten i havnen for flytende kulturminner, samt
- skaffe gode rammevilkår for frivillige i fartøyvernet.

Vi ber derfor om at **flytende kulturminner** kommer inn under behov som havnevirksomheten må dekke på linje med drift, vedlikehold, utbedring og utbygging før eventuelt utbytte fra overskudd kan bli tatt ut.

Norsk Forening for Fartøyvern vil her få henvise til Nasjonal Verneplan for fartøy, utarbeidet av Riksantikvaren etter mandat fra Miljøverndepartementet, spesielt punkt 3.2. Havnefasiliteter:

Nasjonal verneplan for fartøy, punkt 3.2: Havnefasiliteter

Riksantikvaren advarer i Nasjonal verneplan for fartøy mot at kommunene i havneloven fra 2009 står friere til å ta kommersielle hensyn, noe som kan forringe vernede fartøyers mulighet til kaiplass. I nytt forslag til havne- og farvannslov står kommunene enda friere enn i havneloven fra 2009.

Det er uheldig at det på den ene siden bevilges offentlige midler til istandsetting og drift av vernede fartøy mens det på den andre siden oppkreves avgifter til det offentlige (det kommunale havnevesen) for kaiplass og havneopphold, skriver Riksantikvaren i Nasjonal verneplan for fartøy fra 2010. Dette gjelder fortsatt i dag.

Etablering av arbeidshavner, veteranskipshavner/utstillingshavner og helhetlig maritime miljøer, arbeide for fritak fra avgifter på havnefasiliteter, tilrettelegging i havner fra kommunens side, likestille fartøyvern med andre lokale kulturtilbud, samt sikre gode rammevilkår for vernede fartøyer i havner er tiltak som Riksantikvaren foreslår.

Disse tiltakene står i kontrast til forslaget om ny havne- og farvannslov. Her vil det ikke lenger være:

- mottaksplikt: Ingen særskilt bestemmelse om mottaksplikt i ny lov. Havner har plikt til å likebehandle fartøy som ønsker å anløpe havnen. Norsk Forening for Fartøyvern ønsker fortrinnsrett for vernede fartøy ved havneeiers/operatørs begrensninger i adgangen til å anløpe havnen. Dette gjelder selvsagt ikke på bekostning av redningsfartøy, beredskapsfartøy og liknende.
- utpekte havner: Ingen særskilt viktige havner med nærmere krav vil bli utpekt. Norsk Forening for Fartøyvern ønsker at det i særskilt viktige havner blir enda høyere krav enn normalt til å legge til rette for flere flytende kulturminner.
- statlige havner: Departementet skal ikke lenger ha myndighet til å bestemme at havner og moloer skal benyttes til bestemte formål. Norsk Forening for Fartøyvern ønsker fortsatt statlige havner hvor departementet kan bestemme at havner og moloer skal satse særskilt på flytende kulturminner. Det vil bli vanskeligere å få etablert arbeidshavner, veteranskipshavner/utstillingshavner og helhetlig maritime miljøer (Riksantikvarens forslag til tiltak) ved nytt lovforslag.
- bestemmelser om forsvarlighetsstandard. Norsk Forening for Fartøyvern ønsker et krav om at eier av havner og havneterminaler fortsatt må sørge for forsvarlig drift og vedlikehold av havnen for å sikre hele det maritime miljøet – inkludert de frivillige – og ikke kun næringsvirksomhet som allerede er dekket ved annen lovgivning.
- annet: ved eventuelle miljøkrav i ny havne- og farvannslov ønsker vi unntak for den fredete og vernetede flåten. Det er snakk om relativt få fartøy som bevares best ved bruk. Disse fartøyene utgjør ingen miljøtrussel.

Norsk Forening for Fartøyvern støtter bortfall av anløpsavgift for fartøy til kommunene, da dette kommer fartøyvernet og de frivillige til gode.

NORSK FORENING FOR
FARTØYVERN

Øvre Slottsgate 2 b, 0157 Oslo
Telefon 24 14 51 70
E-post: post@norsk-fartoyvern.no
<http://www.norsk-fartoyvern.no/>
Bankgiro: 9365 10 43717
Org.nr. 965.906.746

Oppsummering

Målet vårt er en levende havn med gode vilkår for fartøyvernet. Norsk Forening for Fartøyvern ønsker derfor at forslaget til ny havne- og farvannslov tar mer hensyn til fartøyvern og de lokale frivillige. Vi mener at kommunene må tilby et godt rammeverk, at de må sikre bevaringen av flytende kulturminner bedre, være sitt sektoransvar bevisst, samt prioritere vår felles kystkulturarv fremfor havners inntjening. Norsk Forening for Fartøyvern ber om at det blir tatt hensyn til dette i den endelige utarbeidelsen av ny havne- og farvannslov.

Med vennlig hilsen

(sign.)

Hedda Lombardo
generalsekretær
Norsk Forening for Fartøyvern

(sign.)

Kari Anne Flaa
rådgiver
Norsk Forening for Fartøyvern